

AZ ALKOTMÁNYBÍRÓSÁG TELJES ÜLÉSÉNEK A MAGYAR KÖZLÖNYBEN KÖZZÉ NEM TETT HATÁROZATAI ÉS VÉGZÉSEI

AZ ALKOTMÁNYBÍRÓSÁG 3537/2023. (XII. 21.) AB VÉGZÉSE

alkotmányjogi panasz visszautasításáról

Az Alkotmánybíróság teljes ülése alkotmányjogi panasz tárgyában – *dr. Salamon László és dr. Patyi András* alkotmánybírók párhuzamos indokolásával – meghozta a következő

v é g z é s t:

Az Alkotmánybíróság a Kúria Kfv.VII.45.064/2022/10. számú végzésével szemben előterjesztett alkotmányjogi panaszt visszautasítja.

I n d o k o l á s

- [1] 1. Az indítványozó BM Országos Katasztrófavédelmi Főigazgatóság az Alkotmánybíróságról szóló 2011. évi CLI. törvény (a továbbiakban: Abtv.) 27. § (1) bekezdése alapján alkotmányjogi panasszal fordult az Alkotmánybírósághoz a Kúria Kfv.VII.45.064/2022/10. számú végzésével szemben, és kérte a Kúria döntése alaptörvényellenességének megállapítását és megsemmisítését.
- [2] Az alkotmányjogi panasz alapjául szolgáló ügy tényállása szerint az indítványozó (II. rendű alperes) és a felperes tanulmányi szerződést kötöttek, amelyben úgy rendelkeztek, hogy a felperes köteles visszafizetni a felsőfokú tanulmányainak költségeit, ha a szakképzettséget igazoló oklevelet a szerződésben rögzített határidő végéig nem szerzi meg, továbbá ha a támogatott tanulmányi idővel megegyező ideig jogviszonyát nem tartja fenn, át-helyezését vagy szolgálati jogviszonya megszüntetését kéri. A felperes I. rendű alperesnél fennálló szolgálati viszonya – az oklevél megszerzését követően – a törvény erejénél fogva megszűnt (a kifogástalan életvitel ellenőrzéséhez szükséges hozzájárulás visszavonása miatt). Erre tekintettel az indítványozó a szolgálati viszony megszűnéséről szóló állományparancsában tájékoztatta a felperest a tanulmányi szerződésből eredő visszafizetési kötelezettségéről. A felperes ezzel szemben előterjesztett panaszát a belügyminiszter elutasította.
- [3] Ezt követően a felperes keresetében az indítványozó állományparancsának visszatérítési kötelezettségre vonatkozó része hatályon kívül helyezését kérte. A perben az indítványozó a kereset elutasítását kérte, valamint viszontkeresetet terjesztett elő, melyben kérte, hogy a bíróság a felperest a szerződés megszegéséből eredő kártérítés megfizetésére kötelezze. Az elsőfokú bíróság a felperes keresetét és az indítványozó viszontkeresetét elutasította. Az elsőfokú ítélettel szemben a felperes és az indítványozó nyújtott be fellebbezést. A Kúria mint másodfokú bíróság a benyújtott fellebbezések nyomán az elsőfokú ítéletet a fellebbezéssel érintett, a felperes keresetét és az indítványozó viszontkeresetét elutasító részében hatályon kívül helyezte és az eljárást megszüntette. A Kúria megállapította, hogy a keresettel támadott állományparancs a felperes szolgálati viszonya megszűnését állapította meg, amely – a benne foglalt tájékoztatásra figyelemmel – nem tekinthető visszafizetési felszólításnak és egyéb munkáltatói igényérvényesítésnek sem. A Kúria az indítványozó viszontkeresetével összefüggésben kifejtette, hogy a közigazgatási perrendtartásról szóló 2017. évi I. törvény (a továbbiakban: Kp.) kivételesen, a marasztalási pereknél teszi lehetővé a polgári eljárásjogi szabályok alapján ismert viszontkereset előterjesztését, a megtámadási perekben az általános szabályok szerint nincs helye viszontkeresetnek. A felperes keresete pedig nem marasztalásra, hanem megtámadásra irányult, amellyel szemben így viszontkereset nem terjeszthető elő.
- [4] Az Alkotmánybíróság főtítkárának felhívása nyomán kiegészített alkotmányjogi panaszban az indítványozó a Kúria végzését támadta. Az indítványozó szerint a Kúria döntésével „az Alaptörvény XXVIII. cikk (1) bekezdésébe foglalt azon joga sérült, hogy a viszontkeresettel érvényesíteni kívánt jogát, jogos igényét törvény által felállított, független és pártatlan bíróság tisztességes másodfokú tárgyaláson elbírálja.” Hivatkozott alapjogának állítólagos sérelmének indokaként előadta: „Téves a Kúria azon értelmezése, hogy mivel [...] felperes kereseti

kérelme megtámadásra irányult, ezért a keresetével szemben marasztalási viszontkereset nem terjeszthető elő. Önmagában abból, hogy a Kp. a marasztalási pereknél szabályozza a viszontkeresetet, nem lehet azt a jogi következtetést levonni, hogy csak a marasztalási perben lehet viszontkeresetet előterjeszteni." Az Alkotmánybíróság az eljárást a kiegészített indítványra figyelemmel folytatta le.

- [5] 2. Az Abtv. 56. § (1) bekezdése alapján az Alkotmánybíróság az Ügyrendjében meghatározottak szerinti tanácsban dönt az alkotmányjogi panasz befogadásáról, az 56. § (2) bekezdése értelmében pedig a befogadhatóságról dönteni jogosult tanács mérlegelési jogkörében vizsgálja az alkotmányjogi panasz befogadhatóságának törvényben előírt tartalmi feltételeit, különösen a 26–27. § szerinti érintettséget, a jogorvoslat kimerítését, valamint a 29–31. § szerinti feltételeket.
- [6] Az Abtv. 27. § (1) bekezdése szerint az Alaptörvény 24. cikk (2) bekezdés *d*) pontja alapján alaptörvény-ellenes bírói döntéssel szemben az egyedi ügyben érintett személy vagy szervezet alkotmányjogi panasszal fordulhat az Alkotmánybírósághoz, ha az ügy érdemében hozott döntés vagy a bírósági eljárást befejező egyéb döntés az indítványozó Alaptörvényben biztosított jogát sérti, és az indítványozó a jogorvoslati lehetőségeit már kimerítette, vagy jogorvoslati lehetőség nincs számára biztosítva.
- [7] Az Alkotmánybíróság 3442/2023. (X. 25.) AB végzésében rámutatott arra, hogy az indítványozói jogosultság Abtv. 51. § (1) bekezdése szerinti vizsgálata az ügy érdemi vizsgálatának előkérdése. Az Alkotmánybíróság ezért elsőként a jelen ügyben is az indítványozói jogosultság kérdését vizsgálta.
- [8] Az Alkotmánybíróság 3442/2023. (X. 25.) AB végzésében ekként foglalt állást: „Az egyes igazságügyi tárgyú törvényeknek a magyar helyreállítási és ellenállóképességi tervhez kapcsolódó módosításáról szóló 2023. évi X. törvény (a továbbiakban: Módtv.) 2023. június 1-jei hatállyal módosította az Abtv. 27. §-át, amelynek következtében a közhatalmi jogkörben eljáró indítványozók indítványozói jogosultsága az Abtv. 27. §-át illetően megszűnt.
Mivel a közhatalmat gyakorló indítványozó indítványozói jogosultságának kérdése a Módtv. hatálybalépését követően merül fel, az Alkotmánybíróság megvizsgálta, hogy a folyamatban levő ügyekben alkalmazni kell-e az új szabályokat. A jogalkotásról szóló 2010. évi CXXX. törvény (a továbbiakban: Jat.) 15. § (1) bekezdése szerint a jogszabályi rendelkezést – ha jogszabály eltérően nem rendelkezik – a hatálybalépését követően *a*) keletkezett tényekre és jogviszonyokra, valamint, *b*) megkezdett eljárási cselekményekre kell alkalmazni.
A Jat. szerinti, »ha jogszabály eltérően nem rendelkezik« kitétel azt jelenti, hogy a közvetett visszamenőleges hatállyal való hatályba léptetésnek (»a folyamatban lévő ügyekre is alkalmazni kell«) külön jogszabályi rendelkezésen kell alapulnia, ami jelen esetben hiányzik. A Jat. főszabály szerint tehát nem terjeszti ki a folyamatban lévő ügyekre a módosítás alkalmazhatóságát, arra akkor van lehetőség, ha a módosítás kifejezetten így rendelkezik. Mivel jelen esetben a Módtv. erről nem rendelkezik, az Alkotmánybíróság megállapította, hogy a módosított szabályozást csak a hatálybalépését követően az Alkotmánybírósághoz érkezett indítványok esetén kell alkalmaznia, vagyis a 2023. június 1-jét követően érkezett indítványokra.
Az Alkotmánybíróság azt is megállapította, hogy a Módtv. szerinti módosítás kizárólag az Abtv. 27. § (1) bekezdése szerinti, ún. valódi alkotmányjogi panaszt érinti, így a módosított szabályozás az Abtv. 26. § (1) és (2) bekezdése alapján benyújtott alkotmányjogi panaszokra nem terjed ki.” (Indokolás [13]–[16])
- [9] Az indítványozó a sérelmezett kúriai végzéssel zárult ügyben alperes volt [Abtv. 27. § (2) bekezdés *a*) pont], a perben a jogorvoslati lehetőségeit kimerítette. A kérelmező ekként alkotmányjogi panasz benyújtására indítványozói jogosultsággal rendelkezik, érintettsége fennáll.
- [10] Az Abtv. 30. § (1) bekezdése szerint az alkotmányjogi panaszt a sérelmezett döntés kézbesítésétől számított hatvan napon belül lehet írásban benyújtani. Az indítványozó az Abtv. 30. § (1) bekezdésében meghatározott hatvannapos határidőben előterjesztett panaszában (a Kúria végzését az indítványozó 2022. augusztus 25-én vette át, az alkotmányjogi panaszt elektronikus úton 2022. október 24-én nyújtotta be) a bírósági eljárást befejező, rendes jogorvoslattal nem támadható kúriai végzést támadta.
- [11] Az alkotmányjogi panasz benyújtásának törvényi feltételeként az Abtv. 52. §-a kifejezetten rögzíti a határozott kérelem követelményét, amelynek részét képezi az indokolás előterjesztésének a kötelezettsége is [52. § (1b) bekezdés *b*) és *e*) pont]: „Indokolás hiányában a kérelem nem felel meg a határozottság Abtv. 52. § (1b) bekezdésében írt követelményének, annak elbírálására nincs lehetőség.” {34/2014. (XI. 14.) AB határozat, Indokolás [212]} Az Abtv. 52. § (1b) bekezdés *e*) pontja értelmében az indítvány akkor tartalmaz határozott kérelmet, ha bemutatja az Alaptörvényben biztosított jog sérelmének lényegét és egyértelmű indokolást ad elő arra nézve, hogy a sérelmezett bírói döntés miért ellentétes az Alaptörvény felhívott szabályával. Az indítvány e követelménynek nem tesz eleget. A kiegészített indítvány sem tartalmaz indokolást arra vonatkozóan, hogy a Kúria döntése miért sértette az Alaptörvény indítványozó által felhívott XXVIII. cikk (1) bekezdését. Az indítványozó

a Kp. „téves” értelmezését állítja. Kifogásolja a Kúria jogértelmezését, mely szerint a megtámadásra irányult kereseti kérelemmel szemben marasztalási viszontkereset nem terjeszthető elő. Nem fejt ki azonban, miért sérti az alapjogát a Kúria jogértelmezése, nem ad elő alapjogi érveléssel ellátott indokolást az Alaptörvényben biztosított joga állítólagos sérelmének lényegére vonatkozóan.

- [12] 3. Mindezek alapján az alkotmányjogi panasz nem tett eleget az Abtv. 52. § (1b) bekezdés *b*) és *e*) pontjában írt feltételeknek, ezért az Alkotmánybíróság azt az Abtv. 56. § (1)–(3) bekezdése alapján eljárva, az Ügyrend 30. § (2) bekezdés *h*) pontja alapján visszautasította.

Budapest, 2023. december 4.

Dr. Sulyok Tamás s. k.,
az Alkotmánybíróság elnöke

Dr. Handó Tünde s. k.,
előadó alkotmánybíró

Haszonicsné dr. Ádám Mária s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Horváth Attila s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Hörcherné dr. Marosi Ildikó s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Juhász Imre s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Lomnici Zoltán s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Márki Zoltán s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Patyi András s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Salamon László s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Schanda Balázs s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Sulyok Tamás s. k.,
az Alkotmánybíróság elnöke
az aláírásban akadályozott
dr. Szabó Marcel s. k.,
alkotmánybíró helyett

Dr. Varga Réka s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Salamon László alkotmánybíró párhuzamos indokolása

- [13] Az indokolás hiánya megítélésétől függetlenül, nézetem szerint az ügyben felmerülő igények érvényesíthetősége – melyeket a Kúria érdemben nem tartott elbírálhatónak – szakjogi kérdés. Ezért az Abtv. 29. §-a alapján mindenképpen az indítvány visszautasításának van helye.

Budapest, 2023. december 4.

Dr. Salamon László s. k.,
alkotmánybíró

- [14] A párhuzamos indokoláshoz csatlakozom.

Budapest, 2023. december 4.

Dr. Patyi András s. k.,
alkotmánybíró

Alkotmánybírósági ügyszám: IV/2465/2022.

